

СТРАТЕГІЯ І ТАКТИКА УПРАВЛІННЯ ДОХОДАМИ ТА ВИТРАТАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Успішна діяльність будь-якого суб'єкта господарювання в кінцевому результаті буде залежати від величини отриманого доходу та оптимальної величини понесених ним витрат. Це, в свою чергу, забезпечує не тільки покриття поточних (тактичних) потреб, але і слугує фінансовою основою успішного розвитку в більш віддаленій (стратегічній) перспективі. Досягнення визначених цілей залежить від ефективності поточної діяльності, що в ринкових умовах забезпечується формуванням і реалізацією відповідної стратегії: "... розробка фінансово-економічної стратегії дає можливість підприємству визначити своє місце в конкурентному середовищі, оцінити вартість бізнесу і найкращим чином досягти поставленої мети ..." [1, с. 95].

Стратегія і тактика управління доходами та витратами підприємства має формуватись в рамках його фінансові стратегії і бути її логічною складовою. Клівець П. визначає фінансову стратегію як систему дій щодо забезпечення найкращої спрямованості фінансової діяльності, економії всіх видів витрат, мобілізації капіталу для підтримання виробничих, дослідних, маркетингових та інших стратегій, спрямованих на максимальне підвищення вартості підприємства. На його думку, основними засадами побудови фінансової стратегії повинні бути збалансованість матеріальних і фінансових потоків; прогнозування альтернативних варіантів розвитку підприємства щодо фінансових характеристик його діяльності в різних умовах; фінансовий контроль та аналіз діяльності підприємства [2, с. 234].

Саєнко М. визначає фінансову стратегію як "прогнозування і корегування фінансових потоків відповідно до нових стратегій підприємства: корпоративних, конкурентних і функціональних; розподіл і постійний контроль за використанням фінансових ресурсів функціональними службами; оцінювання інвестиційних проектів" [3, с. 263].

Фінансова стратегія конкретного підприємства повинна враховувати не тільки його інтереси, але й інтереси всіх сторін, з якими підприємство вступає у взаємовідносини у процесі формування та розподілу доходів, відшкодування витрат на ведення виробничо-господарської діяльності (держава, банки, страхові організації, окремі громадяни). Саме тому Бланк І. вказує, що фінансова стратегія – це сформована система довгострокових цілей фінансової діяльності підприємства і найбільш ефективних шляхів їх досягнення, які визначаються фінансовою ідеологією. Будучи частиною загальної стратегії економічного розвитку підприємства, вона має у відношенні до неї

підпорядкований характер і має бути узгоджена з її цілями і напрямками [4, с. 637]. Фінансова стратегія повинна визначатися реаліями функціонування певного суб'єкта господарювання, які, у свою чергу, формуються під впливом зовнішніх і внутрішніх факторів.

Виходячи з цього, фінансова стратегія підприємства представляє собою комплекс заходів, спрямованих на формування його доходів, їх ефективне використання для забезпечення економічних і матеріальних потреб для досягнення переваги над конкурентами. Вона має бути ефективною і підлягати кількісній та якісній оцінці. В економічній літературі питання якісної оцінки фінансової стратегії розглядаються достатньо детально. Основні її параметри сформульовані Воробйовим Ю., Воробйовою О. та Ілїних Н. Вони включають узгодженість фінансової стратегії з місією і корпоративною філософією розвитку суб'єкта господарювання; узгодженість фінансової стратегії підприємства з передбаченими змінами зовнішнього середовища; узгодженість фінансової стратегії підприємства з його внутрішніми ресурсами; внутрішню збалансованість параметрів фінансової стратегії; можливість реалізувати фінансову стратегію; прийнятий рівень ризиків, пов'язаних з реалізацією фінансової стратегії; економічну ефективність реалізації стратегії; позаекономічну ефективність реалізації фінансової стратегії [5, с. 43-45].

Як бачимо, до якісних параметрів, які характеризуються аспектами “більше-менше”, “краще-гірше”, автори відносять і напрями, що дають кількісну характеристику реалізації фінансової стратегії (економічна та позаекономічна ефективність).

Стратегія і тактика управління доходами та витратами підприємства повинна бути спрямована на досягнення конкретних кількісних параметрів його діяльності, оцінка яких може бути проведена на основі певних економічних показників. При цьому в процесі їх реалізації будуть понесені певні затрати, які також можна виміряти конкретними економічними показниками. Тому кількісну оцінку фінансової стратегії та тактики можна проводити на основі оцінки затрат на її реалізацію, а також певних фінансових результатів. Але самі по собі ці показники (їх абсолютне значення) вказують тільки на загальну величину певних економічних параметрів, що не завжди є наочним для оцінки економічних процесів. Необхідно поділяти показники оцінки фінансової стратегії та тактики на абсолютні (величина затрат на розробку і реалізацію стратегії; фінансові результати) та відносні (співставлення результатів і затрат на реалізацію фінансової стратегії).

Література

1. Турило А.М. Оцінка вартості підприємства в системі фінансово-економічної стратегії його розвитку / А.М. Турило // Фінанси України. – 2009. – № 5. – С. 95-100.
2. Клівець П.Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. / П.Г. Клівець. – К.: Академвидав, 2007. – 320 с.

3. Саєнко М.Г. Стратегія підприємства: навч. посіб. / М.Г. Саєнко. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 352 с.

4. Бланк И.А. Управление использованием капитала / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 2002. – 656 с.

5. Воробйов Ю.М. Фінансова стратегія підприємства: навч. посіб. / Ю.М. Воробйов, О.І. Воробйова, Н.В. Ілїних. – Сімферополь: Таврія, 2006. – 117 с.

Матчишина Л. О., ст. гр. ФСГзм-11
Гуцал І. С., д.е.н., професор

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

Актуальність теми обумовлена відсутністю належного теоретичного, методичного та законодавчого забезпечення антикризового управління, а також необхідністю проведення системних досліджень з питань формування цілісної наукової парадигми антикризового управління фінансами підприємств; визначення функціональних та інституційних особливостей антикризового фінансового менеджменту; діагностики банкрутства; удосконалення політики держави в галузі оздоровлення реального сектору економіки, що сприятиме підвищенню фінансової безпеки як окремих вітчизняних підприємств, так і економіки в цілому.

Необхідною передумовою вирішення проблем антикризового управління фінансами підприємств є розроблення механізмів зменшення нерівномірності в інформаційному забезпеченні суб'єктів економічних відносин. Про актуальність цього напрямку дослідження свідчить уже те, що найбільш видатним його представникам – У. Вікрей, Р. Коуз, Д. Канеман, К. Ерроу, Дж. Мирліс, М. Спенс, Дж. Стігліц – було присуджено Нобелівську премію в галузі економіки.

Окремі складові теоретичного фундаменту антикризового управління фінансами підприємств за нової “інформаційно-інноваційної економіки” містяться в працях провідних вітчизняних економістів: О. Барановського, М. Білик, І. Бланка, А. Гальчинського, І. Зятковського, М. Крупки, Л. Лігоненко, О. Мендрула, О. Терещенка, С. Юрія.

Стійку тенденцію до збільшення числа підприємств-банкрутів, причини фінансової кризи багатьох підприємств (які нерідко були лідерами у своїй галузі), проблематику антикризового управління, на наш погляд, слід розглядати крізь призму закономірностей “нової економіки”. Нова економічна реальність, яка сформувалася під впливом інформаційно-інноваційних чинників, являє собою якісно новий рівень виробничих відносин.